

Iškilaus kovotojo už lietuvišką spaudą, publicisto ir leidėjo Antano Macijausko premija praėjusį savaitgalį Biržų miesto šventės metu įteikta publicistui Edmundui Ganusauskui. Pagal tradiciją ir steigėjų išipareigojimą laureatui įteikiamas Stasio Makaraičio sukurtas medalis, 1000 eurų prizas ir A. Macijausko monografija.

Šio konkurso tikslas – apdovanoti žurnalistą už geriausius žurnalistikos darbus (straipsnius, publikacijas, fotografijų ciklus, publicistinius leidinius, televizijos ir radijo laidas, paskelbtas visuomenės informavimo priemonėse per kalendorinius metus) arba iniciatyvas (įvykdytas per kalendorinius metus), atskleidžiančias žmogiškąjį orumą, švietėjiškos veiklos įprasminimą, ugdančias pilietinį patriotizmą, nacionalinio pasididžiavimo jausmą, meilę valstybinei kalbai ir nacionalinei kultūrai, pilietinės visuomenės ugdymą, valstybingumo ir tautinio identiteto įprasminimą (ugdymą), žodžio laisvės įtvirtinimą.

Šiomet vertinimo komisijai vadovavo VDU profesorė, LŽS pirmininko pavaduotoja Audronė Nugaraitė, o pretendentes į premiją vertino viso šeši ekspertai – Daiva Griksienė, Ruslanas Iržikevičius, Idalija Marcinkevičiūtė, Audronė Nugaraitė, Jūratė Laisvūnė Šatienė ir Lilija Valatkienė. Komisija balsų dauguma nutarė 2022 metų Antano Macijausko premiją ir piniginių prizų skirti Edmundui Ganusauskui už knygą „Ekscelencija, monsinyoras ir...” (leidėjas – Santara). Praėjusiais metais išleistoje knygoje autorius pasakoja apie ypatingus žmones, kuriuos, jo žodžiais, jam buvo leista sutikti ir ne vienus metus artimai bendrauti. Tarp jų – dailininkas, dvasininkas, kosmonautas, fenomenalus plaukikas, generolas, aktorius, alpinistai, oro baliono pilotas ir kiti iškilūs, daug nuveikę žmonės. Įtaigiu stiliumi parašytoje knygoje autorius ne tik jautriai atskleidžia vidinį savo herojų pasaulį, bet ir profesionaliai įsigilina į kiekvieno jų veiklos esmę. Pristatant šią knygą viešumoje, publicistas Edmundas Ganusauskas yra sakęs: „Kartais, galvodamas apie žmones, kuriuos man buvo leista sutikti, nugrimztu į kažkokį sunkiai apsakomą pasaulį, kuriame keisčiausiu būdu persipina daugybė gijų, siejančių mane su jais, pripildančių būtį šiluma ir apginančių nuo beprasmybės. Jaučiuosi tiems žmonėms skolingas. Suvokiu, kad tos skolos niekada negrąžinsiu“.

Antano Macijausko (1874-1950), iškilaus kovotojo už lietuvišką spaudą asmenybei įprasminėti premiją 2008 metais įsteigė Lietuvos žurnalistų sąjunga, Nacionalinė žurnalistų kūrėjų asociacija ir Biržų rajono savivaldybė. Apdovanojimas skiriamas už geriausius žurnalistikos darbus (straipsnius, publikacijas, televizijos ir radijo laidas paskelbtas visuomenės informavimo priemonėse) arba iniciatyvas, ugdančias pilietinį patriotizmą, nacionalinio pasididžiavimo jausmą, meilę valstybinei kalbai ir nacionalinei kultūrai.

Su A. Macijausko asmenybe glaudžiai siejasi Spaudos, kalbos ir knygos atgavimo diena. Tai

jis 1900 metais Sankt Peterburge išleido lietuvišką žemėlapi „Žemėlapis lietuviškai latviško krašto“. Cenzūrai uždraudus jo platinimą, Vyriausiosios spaudos reikalų valdybos viršininkui kunigaikščiui N. V. Šachovskojui A. Macijauskas iškėlė bylą ir ją laimėjo įrodęs, kad lietuviškosios spaudos draudimas yra juridiskai neteisėtas, nes nebuvo išleista jokio įsakymo spaudai lietuviškomis raidėmis drausti. Byla buvo vienas pagrindų baigti spaudos draudimą.

A.Macijausko premija iki šiol jau apdovanoti žurnalistai Indrė Makaraitytė (2008 m.), Vitalija Morkūnienė (2009 m.), Juozas Šalkauskas (2010 m.), Jūratė Ablačinskaitė (2011 m.), Daiva Grikšienė (2012), Romas Sadauskas-Kvietkevičius (2013), Algirdas Vladislovas Butkevičius (2014), Virginijus Savukynas (2015), Vaiva Lanskoronskytė-Stanienė ir Ignas Stanys (2016), Biržų krašto žmonės (2017), Živilė Kavaliauskaitė (2018), Lilija Valatkienė ir Vytautas Jonas Juška (2020), Vytautas Žeimantas (2021).

